

Õppeaine eesmärk

7. klassi inimeseõpetusega taotletakse, et õpilane

- õpiks tundma oma *mina*;
- õpiks analüüsima oma tugevaid ja nõrku külgi;
- teadvustab, kes ta on ja milline ta võib näida teistele;
- tunnetab oma kohta teiste inimeste hulgas;

mõistaks iseenda otsustavat osa oma saatuse kujunemisel.

Õppeaine sisuline põhjendus

7. klassi lõpetaja peab oskama:

*mõista murdeea eripära, sellest tulenevaid võimalusi ja ohte;

*hinnata adekvaatselt iseennast ja oma käitumist;

*hinnata oma võimeid, võimalusi ja rolli ühiskonnas.

Eritingimusi nõudvad õppeüritused (õppekäigud, ekskursioonid, konverentsid)

Klass osaleb üle-eestilises pilootprojektis „Pärandivaderid: Koolinoored kultuuripärandit hoidmas“.

Tehniliste vahendite, e-kooli ja koolitarkvara kasutamine inimeseõpetuses

7. klassile on planeeritud 2-3 inimeseõpetuse tundi aastas kooli arvutiklassis.

Koduste ülesannete vormistamisel ja edastamisel on õpilastel, vastavalt perekondlikele võimalustele, võimalus teha seda ka IKT vahendite kaudu.

Uue materjali edastamiseks kasutan MS PowerPoint esitlusi ja olen koostanud töölehti, mida õpilased võivad täita ka arvuti abil. Neid materjale saan edastada e-kooli kaudu. Kasutan dokumendi kaamerat, mis vähendab õpilastele materjalide paljundamist.

Õppekirjandus

Õpik: M. Kagadze, K. Kullasepp Muutuste maailm 7. kl. 2012

Töövihik: M. Kagadze, K. Kullasepp Muutuste maailm 7. kl. 2012

Töölehed: K. Lepik Inimeseõpetus 7. kl.

Kontroll ja hindamine (kontrolltööd, arvestused, eksamid)

Õpilaste poolt iseseisvalt või rühmatööna sooritatud ülesannete puhul toimub kontroll, mis võib olla hindeline või hinnanguline.

Mitterahuldavalt sooritatud töid on õpilasel õigus uuesti teha, et hinnet parandada.

Hindeliselt hinnatakse alateemade tundmist ja koduseid töid.

Kontrolltöid 7. klassi inimeseõpetuses ei tehta, vajadusel korraldatakse arvestuslikke teste. Õpilane saab kokkuvõtva hinde õppeaasta lõpus.

Kalenderplaan õppetöö korraldamiseks 2016/2017. õppeaastal

<i>Maht</i>	<i>Kohustuslik teema</i>	<i>Laiendav ja süvendav teema</i>	<i>Õpitulemused</i>	<i>Metoodilised soovitused</i> <i>frontaalne töö –F</i> <i>koosõppimine– K</i> <i>iseõppimine – I</i>	<i>Lõimingu soovitused</i> <i>üldpädevused –Ü läbivad</i> <i>teemad –L teised ained –</i> <i>T</i>	<i>Hindamine</i>	<i>Märkused</i>
I. Inimese elukaar ja murdeea koht selles							
3 tundi	Areng ja kasvamine. Arengut ja kasvamist mõjutavad tegurid. Inimese elukaar. Murde- ja noorukiea koht elukaares	Elukaare etapid. Muutunud suhted lähedastega	1. Iseloomustab murde- ja noorukiea arenguülesandeid üleminekul lapseeast täiskasvanuikka. 2. Kirjeldab, kuidas mõjutavad inimese kasvamist ja arengut pärilikud ning keskkonnategurid.	F: loeng-diskussioon, vastavasisuline ilukirjanduslik lisalugemine ja diskussioon selle üle K: lauamäng, rühmatöö I: ristsõna koostamine, individuaalne töö	Ü: enesemääratlus-pädevus, sotsiaalne ja suhtluspädevus L: keskkond ja jätkusuutlik areng, tervis ja ohutus, elukestev õpe ja karjäär planeerimine T: eesti keel ja kirjandus, bioloogia	1. Kirjeldab inimese elukaart kui tervikut ja eri perioodide tähtsust järgnevate perioodide arenguülesannete täitmisel. 2. Eristab pärilikkuse, miljöõ ja kasvatus, inimese enda aktiivsuse ning enesekasvatuse mõju arengule.	
2 tundi	Inimene oma elutee kujundajana. Enesekasvatuse alused ja võimalused. Vastutus seoses valikutega		1. Toob näiteid inimese võimaluste kohta ise oma eluteed kujundada ning mõistab enda vastutust oma elutee kujundajamisel. 2. Kirjeldab põhilisi enesekasvatusevõtteid: eneseveenmist, enesetreeningut, eneseergutust ja -karistust ning enesesisendust.	F: loeng, suunatud diskussioon, vastavasisuline ilukirjanduslik lisalugemine K: rühmatöö, paaris töö I: juhtumianalüüs, individuaalne töö, loovtöö	Ü: enesemääratlus-pädevus, suhtlus-, väärtus- ja õpipädevus L: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, elukestev õpe ja karjääri-planeerimine T: eesti keel ja kirjandus, ajalugu, ühiskonnaõpetus	1. Toob näiteid inimese võimaluste kohta oma eluteed positiivselt kujundada, selgitades oma seisukohti. 2. Selgitab oma sõnadega enesekasvatuse mõiste sisu ning analüüsib olukordi, kus on võimalik erinevaid enesekasvatusevõtteid kasutada.	
II. Inimese mina							
3 tundi	Minapilt ja enesehinnang. Eneseanalüüs: oma iseloomujoonte, huvide, võimete ja väärtuste määramine	Suhtlemise tasemed. Haridus kui väärtus	1. Selgitab, mis on minapilt ja enesehinnang. 2. Kirjeldab positiivse endassesuhtumise kujundamise ja säilitamise võimalusi. 3. Kasutab eneseanalüüsi	F: loeng, suunatud diskussioon K: paaris töö, diskussioon väikestes rühmades, juhtumianalüüs,	Ü: enesemääratlus-, sotsiaalne, suhtlus-, väärtus-, õpipädevus L: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, elukestev	1. Selgitab ja kirjeldab oma sõnadega minapildi ning enesehinnangu mõiste sisu. 2. Selgitab oma arvamusi ja seisukohti seoses positiivse suhtumisega endasse, seostades neid omandatud	

			<p>oma teatud iseloomu-jooni, huve, võimeid ja väärtusi määrates.</p> <p>4. Väärtustab võimalusi oma iseloomu, huve, võimeid ja väärtusi positiivses suunas kujundada ning toob nende kohta näiteid.</p> <p>5. Kirjeldab inimeste erinevaid iseloomujooni, huve, võimeid ja väärtusi ning mõistab toetavate suhete rikastavat iseloomu.</p>	<p>õppemäng, loovtöö,</p> <p>I: enesevaatlus, individuaalne töö, intervjuu, küsimustik, mõistekaart</p>	<p>õpe ja karjääri-planeerimine</p> <p>T: eesti keel ja kirjandus, tehnoloogiaõpetus ühiskonnaõpetus</p>	<p>teadmistega neljas vallas valdkonnas: sotsiaalne võrdlemine, oma käitumise vaatlemine, tunded ja mõtted seoses endaga ning teiste reaktsioonid.</p> <p>3. Analüüsib võimalusi oma iseloomu, huve, võimeid ja väärtusi positiivselt kujundada.</p>	
3 tundi	Konfliktide vältimine ja lahendamine	Konfliktid kodus, nende põhjused ning nendega toimetulek. Väärtused ja väärtuskonfliktid	<p>1. Kirjeldab suhete säilitamise ning konfliktide vältimise võimalusi.</p> <p>2. Demonstreerib õpitu olukorras tõhusaid konfliktide lahendamise viise.</p>	<p>F: loeng-diskussioon</p> <p>K: rollimäng, rühmatöö, ajurünnak, demonstratsioon, juhtumianalüüs, ümarlaud</p> <p>I: individuaalne töö, loovtöö</p>	<p>Ü: enesemääratlus-, sotsiaalne, suhtlus-, õpipädevus</p> <p>L: tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, elukestev õpe ja karjääri-planeerimine</p> <p>T: ühiskonnaõpetus</p>	<p>1. Kirjeldab eneseavamist, tunnete avaldamist ja usaldust kui tõhusaid suhete loomise ja säilitamise viise ning kompromissi leidmist ja läbirääkimiste pidamist kui tõhusaimaid konflikti lahendamise viise.</p> <p>2. Demonstreerib verbalselt tõhusaid konflikti lahendamise teid õpitu olukorras.</p>	
III. Inimene ja rühm							
3 tundi	Erinevad rühmad ja rollid. Rollide suhtelisus ja kokkuleppelisus. Reeglid ja normid rühmas. Inimsuhteid toetavad reeglid ja normid	Murdealise õigused ja kohustused	<p>1. Iseloomustab erinevaid rühmi ning liigitab neid suuruse, liikmetevahelise läheduse ja ülesande järgi.</p> <p>2. Kirjeldab inimeste erinevaid rolle rühmades ning nende mõju inimese käitumisele.</p> <p>3. Mõistab normide ja reeglite vajalikkust ühiselu toimimisel ning korraldamisel.</p> <p>4. Võrdleb erinevate rühmade norme ja reegleid ning</p>	<p>F: loeng-diskussioon</p> <p>K: rollimäng, rühmatöö, juhtumianalüüs, vaba diskussioon, õppemängud, demonstratsioon</p> <p>I: intervjuu, esitus, mõistekaart, ristsõna tegemine, individuaalne töö</p>	<p>Ü: enesemääratlus-, sotsiaalne pädevus, suhtluspädevus, väärtuspädevus</p> <p>L: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, kultuuriline identiteet</p> <p>T: eesti keel ja kirjandus, ühiskonnaõpetus, käsitöö ja kodundus</p>	<p>1. Kirjeldab inimest sotsiaalse olendina, kes on oma tegevuses seotud erinevate rühmadega, selgitades rühma mõistet.</p> <p>2. Demonstreerib rühma liigituste tundmist lähtuvalt õpiülesannete sisust.</p> <p>3. Selgitab rolli mõistet ja analüüsib olukordi, kus inimene täidab erinevates rühmades erinevaid rolle.</p> <p>4. Selgitab reegli ja normi</p>	

			kirjeldab nende erinevusi.				
4 tundi	Rühma kuulumine, selle positiivsed ja negatiivsed küljed. Hoolivus rühmas. Rühma surve ja toimetulek sellega. Sõltumatus, selle olemus. Autoriteet	Juhtimine, võim ja autoriteet rühmas. Juhtimisstiilid	1. Kirjeldab rühma kuulumise positiivseid ja negatiivseid külgi. 2. Demonstreerib õpituatsioonis toimetulekut rühma survega. 3. Selgitab sõltumatuse ja autoriteedi olemust inimsuhetes. 4. Väärtustab inimsuhteid toetavaid reegleid ja norme.	F: loeng, suunatud diskussioon K: rollimäng, rühmatöö, diskussioon väikestes rühmades, lisalugemine, dramatiseering, juhtumianalüüs, video I: intervjuu, individuaalne töö	Ü: enesemääratlus, sotsiaalne pädevus, suhtluspädevus, väärtuspädevus L: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, kultuuriline identiteet, elukestev õpe ja karjääriplaneerimine T: eesti keel ja kirjandus, ühiskonnaõpetus, ajalugu, kehaline kasvatus	1. Eristab ja võrdleb erinevatesse rühmadesse kuulumise positiivseid ning negatiivseid külgi. 2. Demonstreerib õpitulemustes määratletud oskusi õpituatsioonis. 3. Selgitab sõltumatuse ja autoriteedi olemust inimsuhetes, tuues näiteid.	
IV. Turvalisus ja riskikäitumine							
3 tundi	Tõhusad enesekohased ja sotsiaalsed oskused, et vältida riskikäitumist: emotsioonidega toimetulek, enesetunnetamine, kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamine, suhtlusoskus		Demonstreerib õpituatsioonis, kuidas kasutada tõhusaid sotsiaalseid oskusi uimastitega seotud olukordades: emotsioonidega toimetulek, enesetunnetamine, kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamine ja suhtlemisoskus.	F: loeng-diskussioon, selgitus K: paaritöö, rühmatöö, video, loovtöö, dramatiseering, demonstratsioon, rollimäng, I: individuaalne töö, esitlus	Ü: enesemääratlus-, sotsiaalne, suhtlus-, väärtuspädevus L: tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus T: ühiskonnaõpetus	Demonstreerib õpitulemustes määratletud oskusi õpituatsioonis.	
4 tundi	Hakkamasaamine kiusamise ja vägivallega. Erinevad legaalsed ja illegaalsed uimastid. Uimastite tarvitamise lühi- ja pikaajaline mõju	Erinevate uimastitega seotud riskid. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamine eluliste	1. Demonstreerib õpituatsioonis tõhusaid käitumisviise kiusamise ja vägivalga korral koolis. 2. Eristab legaalseid ning illegaalseid uimasteid. 3. Kirjeldab uimastite tarvitamise lühi- ja pikaajalist mõju inimese füüsilisele	F: arutelud, loeng-diskussioon, K: diskussioon rühmades, video, paaris-, rühmatöö, dramatiseering, demonstratsioon, rollimäng, loovtöö, film, ajurünnak,	Ü: enesemääratlus-, sotsiaalne, suhtlus-, väärtus-, õpipädevus L: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, tehnoloogia ja innovatsioon T: loodusõpetus,	1. Demonstreerib õpituatsioonis tõhusat toimetulekut kiusamise ja vägivalga korral; agressioonijuhtudest teatamine ning abi saamise formaalsed ja mitteformaalsed võimalused. 2. Rakendab teadmisi	

		probleemide lahendamisel	tervisele.	juhtumianalüüs I: individuaalne töö, mõistekaart	bioloogia, ühiskonnaõpetus, kehaline kasvatus	illegaalsete ja legaalsete uimasite liigituse ning uimastite negatiivse lühi- ja pikaajalise mõju tundmise kohta, lähtudes õpiülesannete sisust.	
V. Inimese mina ja murdeea muutused							
3 tundi	Varane ja hiline küpsemine – igapäev oma tempo. Muutunud välimus. Nooruki põhimured küpsemisperioodil. Suguküpsus	Füüsiline mina Ohud ja probleemid seoses füüsilise minaga.	1. Kirjeldab põhimuresid küpsemisperioodil ning nendega toimetuleku võimalusi. 2. Selgitab, milles seisneb suguküpsus.	F: loeng, suunatud diskusioon K: juhtumianalüüs, selgitus, diskusioon väikestes rühmades I: ristsõna koostamine, individuaalne töö, mõistekaart	Ü: enesemääratlus-, suhtlus-, sotsiaalne pädevus L: tervis ja ohutus T: bioloogia	1. Nimetab tunnused, mis märgistavad murdeea algust ja lõppu, ning selgitab, mis on suguküpsus, kusjuures kirjeldab murdeea varieerumist indiviiditi. 2. Eristab ja analüüsib olukordi, kus võivad murdeeaalised avalduda probleemid, ning demonstreerib küpsemise perioodile iseloomulike seaduspärasuste tundmist.	
5 tundi	Naiselikkus ja mehelikkus. Soorollid ja soostereotüübid. Lähedus suhetes. Sõprus. Armumine. Käimine. Lähedus ja seksuaalhuvi. Vastutus seksuaal-suhetes ja turvaline seksuaalkäitumine	Meedia mõju mehelikkuse ja naiselikkuse mõistmisel ning hindamisel. Kiindumus-suhte olemus. Noorukite kiindumus-suhted	1. Kirjeldab omadusi, mis teevad noormehe ja neiu meeldivateks suhtluskaaslasteks. 2. Selgitab soorolli olemust ning kirjeldab soostereotüüpset suhtumist. 3. Kirjeldab inimliku läheduse erinevaid avaldumisviise: vastastikust seotust ja meeldimist, sõprust ning armumist. 4. Kirjeldab, milles seisneb inimese vastutus seksuaalsuhetes. 5. Selgitab turvalise seksuaalkäitumise põhimõtteid.	F: loeng-diskusioon, loeng, suunatud diskusioon K: vastavasisulise ilukirjandusliku allika analüüs, paaris-, rühmatöö, ajurünnak, loovtöö I: juhtumianalüüs	Ü: enesemääratlus-, sotsiaalne, suhtlus-, väärtuspädevus L: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, kultuuriline identiteet T: eesti keel ja kirjandus, bioloogia, ühiskonnaõpetus, käsitöö ja kodundus,	1. Selgitab oma sõnadega soorolli olemust ning soostereotüüpse suhtumise mõju inimestevahelisele suhtlemisele ja suhetele, tuues esile võimalikud ohud. 2. Selgitab ja analüüsib olukordi, kus avalduvad inimliku lähenemise erinevad viisid: seotus, meeldimine, sõprus ja armumine. 3. Selgitab oma arvamusi ja seisukohti, seostades neid omandatud teadmistega noorukite kiindumus-suhte eripära ning käimise kui sotsiaalse tava kohta. 4. Selgitab oma seisukohti vastutuse kohta seksuaal-	

						suhetes ning turvalise seksuaalkäitumise kohta, seostades neid omandatud teadmistega seksuaalsusest.	
	VI. Õnn						
2 tundi	Õnn. Toimetulek iseenda ja oma eluga õnne eeldusena	Väärtused kui valikute mõõdupuu	Mõistab, et toimetulek iseenda ja oma eluga tagab õnne ning rahulolu.	F: loeng-diskussioon K: juhtumianalüüs, lood erinevatest inimestest, rühmatöö I: individuaalne töö, loovtöö	Ü: enesemääratlus-, sotsiaalne, suhtlus-, väärtuspädevus L: elukestev õpe ja karjääriplaneerimine, väärtused ja kõlblus T: eesti keel ja kirjandus	Selgitab oma arvamusi ja seisukohti, seostades neid omandatud teadmistega sellest, kuidas saab inimene ise teha palju, et tunda rahulolu ja õnne.	